

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vžliva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Nekopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Zakon o izenačenju davkov.

Šest vrst davkov. — Davčni zakon bo enak za vso državo, znižanja davkov pa ne bo.

V vseh prečanskih deželah se je zadnje mesece odpor davkoplačevalcev proti preveliki obremenitvi z davki silno okrepil. Številke o davčni neenakosti, ki jih je objavljala tudi naš list na podlagi uradnih podatkov, so napravile na najširše sloje davkoplačevalcev silno globok utis in pod pritiskom celokupnega javnega mnenja zlasti v prečanskih krajih se je morala končno udati tudi sedanja vlada v svojo usodo in izdelati zakon o izenačenju davkov za celo državo.

Šest vrst davka.

Načrt novega davčnega zakona smo že objavili. Zaradi preglednosti ponavljamo, da predvideva načrt šest vrst davka in sicer:

1. Zemljarina (zemljiški davek).
2. Hišni davek.
3. Pridobnina.
4. Rentnina.
5. Davek družb in
6. Davek uslužbencev.

Osebnina dohodnina bo po novem zakonu odpravljena.

Koliko bodo nesli novi davki?

V finančnem odboru so naši poslanci, posebno pa še posl. Pavle Radić, ostro grajali zastopnika finančnega ministra (ki sedaj išče v inozemstvu državno posojilo), zakaj ni predložil nobenih statističnih podatkov, iz katerih bi bilo razvidno, koliko bo znašala obremenitev posameznih vrst davkoplačevalcev po novem zakonu. Minister je priznal le to, koliko približno pričakuje dohodkov. On računa, da bo nesel:

1. zemljiški davek 570 milijonov,
2. hišni davek 200 milijonov,
3. pridobnina 320 milijonov,
4. rentnina 30 milijonov,
5. davek družb 58 milijonov,
6. davek uslužbencev 170 milijonov.

Kaj pomenijo te številke za kmete?

Ko je zastopnik finančnega ministra povedal te številke, se je oglasil za besedo poslanec Josip Predavec (radičevci) in rekel, da

ima predloženi zakonski načrt izrazit protikmečki značaj. To je jako čudna ljubezen do kmeta, ki nalaga v izrazito kmečki državi, kakor je naša, kmetom 570 milijonov dinarjev zemljiškega davka, t. j. 48 procentov vseh neposrednih davkov, v državnem proračunu pa je določeno za potrebe kmetijstva komaj dva procenta državnih izdatkov!! Če bi naložila kmetom tak davek kakšna industrijska država, kjer so kmetje v veliki manjšini, to ne bi bilo nič čudnega, toda pri nas je to gorostasnost.

Pri tej priliki je posl. Predavec tudi odločno grajal držanje sedanjega ministra za kmetijstvo, ki se za seje finančnega odbora ni prav nič brigal in je mirne duše privolil, da se kmetje tako silno obremenijo. Osebnina dela in truda kmetovalcev pa novi zakon sploh ne upošteva.

Malomarnost.

Poslanec Predavec je končno še omenil, da imajo v Švici poseben zavod, kjer preiskujejo in študirajo, koliko čistega dohodka dajejo razna kmečka posestva. V tem zavodu so ugotovili, da nesejo kmetije v Švici, kjer je kmetijstvo na najvišji stopinji, povprečno pol procenta, največ pa 3 in pol procenta čistega dohodka na leto. Pri nas pa lahko rečemo, da je 99 procentov malih kmetov pasivnih, t. j. da delajo v izgubo, ako bi računali še njihov delovni čas.

Mnenje Stjepana Radića.

V zasebnem razgovoru s časnikarji je omenil Stjepan Radić tudi načrt novega davčnega zakona s posebnim ozirom na položaj kmetov in jim je pojasnil vzroke, zakaj radičevci za ta zakon ne morejo glasovati.

Radić je rekel: »Namen vlade je očitno ta, da potom nove zakonodaje resnično izenačenje davkov prepreči. Zastopnik finančnega ministra je priznal, da bo skupni donos davkov po novem davčnem zakonu večji od donosa dosedanjih davkov. To se pravi, da bodo morali kmetje še več plačevati kot so dosedaj.

Če pa bo skupni donos večji, je jasno, da o kakem znižanju davkov, zlasti za prečanske kraje, ne more biti govora.

Zemljiški davek bo skoro povsod zvišan za 100 procentov, na Hrvaškem pa za 150 procentov. V teh številkah je povedano vse.

Nova neenakost.

V nadaljnjem razgovoru s časnikarji je Radić povedal tudi, v čem bo tičala nova davčna neenakost. Rekel je:

»Tam, kjer imamo zemljiške katastre in zemljiške knjige (kakor v Sloveniji in na Hrvaškem), bodo odmerjali novi zemljiški davek na ta način, da bodo stari katastrski čisti dohodek pomnožili z nekim gotovim številom. V Srbiji bo pa drugače. Tam katastra in zemljiške knjige sploh nimajo. Zato bo podlaga za ocenitev čistega dohodka zemljišč določevala tam doli posebna komisija, v kateri bodo sedeli tudi zastopniki občin. Čisto naravno je, da bodo te komisije, zlasti pa občinski odborniki, znali zastopati krajevne potrebe in interese posameznikov. Ker pa bodo v prečanskih krajih prizivi in pritožbe zaradi odmere davka na podlagi katastra izključene, je jasno, da bo z novim zakonom uzakonjena nova davčna neenakost.«

Da so Radićeva izvajanja pravilna, dokazuje že sama okolnost, da so in bodo glasovali za novi zakon vsi zastopniki Srbije, demokrati in radikali, česar gotovo ne bi storili, če bi čutili, da bo novi zakon njih ravno tako zadel, kakor bo zadel prečane!

Zapomnijo pa si naj slovenski kmetje, da so glasovali za novo davčno neenakost in za nove obremenitve Slovenije in vseh prečanov sploh tudi slovenski klerikalei.

Janko Bukovec:

Oblastni proračun ljubljanske oblasti za leto 1928.

Finančni minister je potrdil oblastni proračun, pristigel ga je skoraj za 8 milijonov dinarjev. SLS večina je v skupščini sprejela proračun v znesku 55,941.575 Din, finančni minister pa je odobril le 48,030.843 Din. Kdor hoče imeti kako korist iz tega proračuna, ga mora poznati, zato ga priobčujemo v celoti, da se naši bralci iz njega pouče, ga kritikujejo in pri sestavi prihodnjega tudi z nasveti sodelujejo.

Kaj pravijo zastopniki SLS?

»Slovenec« je pred nedavnim časom objavil posebno prilogo, v kateri našteva, koliko bodo kmetje v Sloveniji plačevali manj davka po novem zakonu kot so ga plačevali dosedaj. Tako hoče SLS ustvarjati razpoloženje za novi davčni zakon.

Stvar pa je v resnici nekoliko drugačna. Čisto gotovo je namreč dvojje:

1. da se državni izdatki, zlasti za armado, ne bodo znižali, pa tudi izdatki za druge državne potrebe ne.
2. če pa se izdatki ne znižajo, bo treba plačevati najmanj vsaj toliko davka kakor poprej, ravno tako pa je jasno, da Srbijanci ne bodo plačevali niti vinarja višjega davka.

Res je pač, da tiste nesrečne dohodnine pri nas ne bo več, ki je toliko tisočem davkoplačevalcem v Sloveniji tiščala vrat. Toda povedati je treba, da dohodnina sama po sebi še ni nobeno zlo, ampak zlo je bila samo zato, ker so jo slovenski (!) davčni uradniki lahko odmerjali po svoji mili volji, ker ni bila določena celokupna vsota, koliko naj Slovenija plača dohodnine. Po novem davčnem zakonu pa ne bo niti za cink boljše kakor je bilo prej. Kakor so nas poprej udarili domačini z dohodnino, tako nas bodo sedaj topli s katastrskim čistim donosom, ki ga bodo nagnali v nedogledno višino.

To razmišljanje nas je tudi dovedlo do tega, da novega zakona ne moremo odobravati, ker je z njim ustvarjena celo zakonita podlaga za nove davčne krivice. Zato tudi ostane naše geslo prejkoslej: Slo-
venski kmetje skupaj — prečani skupaj!

Izdatki proračuna. Splošna uprava:

	Din
Dnevnice in potnine oblastnih poslancev	380.000
Odškodnina skupščinskemu predsedniku in ob-	
lastnim odbornikom	290.000
Potnine oblastnih odbornikov	100.000
Plače uradnikov	1.226.000
Za nabavo avtomobila	200.000
Razni drugi stroški za oblastno upravo	795.000
Skupaj	2.991.000

Dnevnica za oblastne poslance znaša 11 000 Din. Kadar skupščina zaseda, potnina pa I. razred na železnici in voz do postaje, kakor se zaračuna oblastnim najvišjim uradnikom. Pet oblastnih odbornikov prejema tudi po 4000 Din mesečne nagrade, predsednik pa vrhu tega še 50.000 Din letno. Pri stroških splošne uprave se ni črtalo nič, vse je ostalo kakor je skupščina sprejela z večino glasov.

Kmetijstvo:

	Din
1. Uradništvo	275.000
2. Pisarniške potreščine	52.282
3. Posestvo Mala Loka	132.875
4. Posestvo Robež	38.600
5. Kmet. šola na Grmu	622.478
6. Mlekarska šola v Škofji Loka	148.332
7. Podpore vinarskim in kletarskim zadrugam	160.000
8. Podpore za ureditev vinogradov in kleti	50.000
9. Potovalni pouk	25.000
10. Trtnice	165.000
11. Podpore za nabavo vinogradskih potrebščin	530.000
12. Oblastna kontrola vinskih zalog	35.000
13. Kmetika poskusna in kontrolna postaja	200.262
14. Agrarne operacije	150.000
15. Stroški deželno kulturnega dela	444.768
16. Žrebčarna na Selu	148.916
17. Podkovska šola	190.761
18. Kmetijska izobrazba	180.000
19. Gospodinjska izobrazba	110.000
20. Pospeševanje kmetijstva	1.260.000
21. Pospeševanje sadjarstva	145.000
22. Pospeševanje vrtnarstva	25.000
23. Podpore zadrugištvu	590.000
24. Podpore v slučaju nezgod	290.000
25. Živinozdravstvo	70.000
26. Gozdarstvo	65.000
Skupaj	7.079.055

V skupščini je bil kmetijski proračun sprejet v znesku 8.696.168 dinarjev. Okrčan je torej po oblastnem odboru za 1.500.000 Din. Donos posestva Mala Loka bo letos pasiven za 47.875 Din, Robež pa 30.600 dinarjev. Za prosta mesta učencem na Grmu je določenih 150.000 Din. Prošnje za prosta mesta je nasloviti na Ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. Za vzdrževanje učencev v mlekarski šoli v Škofji Loki je določenih 75.000 Din. Mlekarske zadruge, ki pošiljajo svoje mlekarje v to šolo, bodo naslovljale prošnje na to šolo, ako si bo oddajo teh mest pridržal oblastni odbor, bo ravnateljstvo šole odposlalo prošnje tja. Paziti pa je vedno na razglas, kedaj se učenci sprejemajo in pod kakimi pogoji.

Podpora vinarskim in kletarskim zadrugam se bo dala tja, kjer se bo ustanovila vinarska zadruga po vzorcu one v Smederevem. Tam vsi zadrugarji oddajo grozdje v zadrugo, da je tako mogoče dobiti večjo množino vina enakega tipa. Kletari se v tej zadrugi vzorno. zato daje smederevska okolica iz zadruge res izborna pijačo, med tem ko pridelajo oni, ki niso včlanjeni v zadrugo, vino zadnje vrste. Kjer bi se vinogradniki odločili ustanoviti tako zadrugo, naj vprasejo za to podporo, ki jo dobe lahko celo (160.000 Din), da bo lažje prenesla ustanovne stroške. Navodila ali predavanja o vinarski in kletarski zadrugi preskrbimo mi. Tudi posamezni vinogradniki dobijo podporo za ureditev vinogradov in kleti, za take podpore je določenih 50.000 Din. 530.000 Din za nabavo vinogradniških potrebščin je namenjenih za pocenitev galice. Kako se bo ta akcija končno izvedla, ni še določeno, sestali se bodo poslanci iz vinorodnih krajev, ki bodo določili, kako se bo pocenitev izpeljala. Oblastna kontrola vin se bo izpeljala tako, da se bo nastavilo enega strokovnjaka, ki bo imel pravico kontrolirati kleti vinskih trgovcev in gostilničarjev. Nepristna vina se bodo zaplenila in oni, ki bi taka vina prodajali, bo tudi kaznovan. V ta namen bomo dobili tudi nov vinski zakon.

Podporo se dobi tudi za izboljšanje travnikov, pašnikov in planin. Za travnike in pašnike je določenih 50.000 Din, za planšarstvo 50.000 dinarjev. Za manjše vodne zgradbe (kapnice, vodnjaki) in melioracije je bilo prvotno določenih 600.000 Din, sedaj je ta vsota reducirana na 304.768 Din. Iz tega denarja naj bi se zgradil tudi kak manjši vodovod in osušilo kako močvirje. To so najvažnejša in najnujnejša dela, zato res ne morem razumeti, kako je bilo že itak nizko postavko

mogoče še tako občutljivo skrečiti. Iz te postavke se bodo dajale tudi podpore za zgradbo vodnjakov, napajališč itd. Za kmetijske tečaje, poučna potovanja, razstave in kmetijski nadaljevalni pouk na osnovnih šolah in za gospodinjske tečaje je tudi določeno nekaj denarja za podpore.

Za pospeševanje živinoreje so določeni ti-le zneski: Za plemensko živino 150.00 Din, licenciranje in premovanje 50.000 Din, podpore živinorejskim zadrugam in središčem 50.000 Din, za nabavo in vzdrževanje mrjascev in svinj 50.000 Din, za zatiranje nalezljivih bolezni 80.000 Din, za izboljšanje hlevov in napravo gnojišč in gnojnih jam 750.000 Din, za konjerejo 50.000 Din, za rejo drobnice 250.000 dinarjev, za perutninarstvo 15.000 Din, za ribarstvo 20.000 Din, za čebelarstvo 20.000 Din.

Drevesnice in zadruge se lahko obrnejo za pomoč, ker je za ustanovitev in vzdrževanje istih določenih 70.000 Din, za podpore sadjarskemu društvu in podružnicam 30.000 Din, premije za šolske vrtove 10.000 Din in za sušilnice za sadje 35.000 Din.

Za mlekarske zadruge je določenih 200.000 Din za podpore, za mlekarske razstave pa 40.000 Din. Za podpore onim, ki bi bili oškodovani vsled požara, poplavi in drugih elementarnih nezgod, je določeno 290.000 Din.

Vsakdo lahko zaprosi za gorenje podpore. Prošnje je nasloviti na »Predsedstvo oblastne skupščine v Ljubljani« in jih je kolkovati s 5 Din.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

69 milijard dinarjev državnega dolga!

Vsakemu kmetu, pa tudi gospodu, je žalibog le predobro znano, kaj je dolg. Dolgov pa ne delajo le posamezni ljudje, ampak tudi javne korporacije kakor občine, dežele in države.

Kakor pri posameznikih, tako je z dolgov tudi pri občinah, deželah ali državah: dolgov so lahko plodonosni ali pa so težko breme.

Če n. pr. kmečki gospodar najame posojilo za izboljšanje zemlje, potem tisto posojilo ni breme, ker povečani donos zemljišča nese toliko, da kmet lahko plača obresti in še nekaj na kapital, tako da je v teku nekaj let dolg poravnani, izboljšano zemljišče pa le ostane. Drugače pa je stvar, če si kdo denar izposodi, potem ga pa zapravi. Tak dolg mora pripeljati vsako gospodarstvo do propada.

Tudi občine, dežele in države najemajo posojila za razna javna dela, n. pr. za elektrarne, za vodovode itd. Če so take naprave izvršene pametno in previdno, potem nesejo na leto toliko, da se lahko odplačuje dolg, če pa mora država napraviti dolg za vojno, potem pa pomeni tak dolg strahovito breme za davkoplačevalce.

Tudi naša država ima mnogo dolgov. Zadolžena je bila že pred vojno Srbija. Dolg predvojne Srbije je silovito narasel med vojno, znatno pa se je povečal državni dolg kraljevine SHS po ujedinenju.

Dolgovi naše države pa niso edini javni dolgov. Mi imamo poleg teh še stare deželne dolgov, ki jih je po odpravi nekdanjih deželnih gospodarstev morala prevzeti država, imamo pa tudi še okrajne in občinske dolgov, ki so za prebivalstvo tudi silno občutni. Dobra stran nekdanjih deželnih, okrajnih in občinskih dolgov je ta, da so ti dolgov večinoma produktivni dolgov — investicije — državni naš dolg pa je večinoma neproduktiven, ker je večina tega denarja bila izdana za oboroževanje in za vojno.

Strokovnjaki so izračunali, da imamo v naši državi sledeče dolgov:

	Din
Pokrajinski dolgov	16.355.789.719
Vojni dolgov	23.955.140.664
Novi državni dolgov	29.228.879.000

Skupna vsota teh dolgov znaša torej 69 milijard dinarjev.

Za obrestovanje tega dolga je treba plačati na leto skoro 3 milijarde dinarjev, če računamo obresti po 4%.

Če bi hoteli ta dolg naenkrat plačati, bi moral dati vsak prebivalec naše države 4.600 dinarjev.

Na leto pa spravimo mi skupaj okoli 11 milijard dinarjev. Toliko znaša namreč naš državni proračun. Ako odračunamo od te vsote obresti za državni dolg, vidimo, da ne moremo z dolgov nikamor več naprej. Mi smo danes tako zadolženi, da ne moremo več prenašati še novih dolgov, zlasti pa ne neproduktivnih (za oboroževanje itd.).

Druga stvar je seveda, če bi si država izposodila denar za gradnjo železnice ali drugih obkrožitnih in plodonosnih naprav. Do take uporabe izposojenega denarja smo pa pri nas, kakor kaže, še jako daleč.

Velika izbira

raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri

Ign. žargl, Ljubljana.

Naročniki,

ki dolgujejo še kak znesek »Kmet-skemu listu« na zaostali naročnini za preteklo leto, naj blagovolijo nakazati zaostanek iz preteklega leta, radi reda pri upravi.

Ko čitate te vrstice,

pomislite, kako boste pridobili listu vsaj enega novega naročnika!

Pogovor o demokraciji.

V najnovejšem času se pri nas nobena beseda tolikrat ne sliši kakor beseda »demokracija«. Ta beseda naj bi pomenila za nas neko takšno duševno odrešenje kakor nekdanj »naprednost« ali pa znano politično geslo o »veri, ki je v nevarnosti«.

Mi smo že večkrat opozarjali v našem listu, naj ljudje za Boga ne nasedajo praznim besedam, pa če se še tako učene zde na prvi pogled in če se še tako lepo slišijo. Pri vsaki besedi je namreč treba vedeti, za kaj gre, in zato hočemo danes povedati na kratko in kar se da po domače, kaj je »demokracija«.

Beseda »demokratija« ali kakor nekateri pravijo »demokracija« prihaja iz starogrškega jezika. Starogrška beseda »demos« pomeni ljudstvo, narod; beseda »kratéo« pa pomeni »vladam, gospodujem«. Z besedo »demo-kratija« pa so stari Grki označevali tisti način vladanja države, okraja ali občine, kjer so odločevali vsi državljani enakovpravno o javnih zadevah z glasovanjem — podobno, kakor je tudi danes pri nas v občinah in v parlamentu.

Razlika je obstojala le v tem, da so bile starogrške države silno majhne, tako da so se glasovanja lahko udeleževali vsi državljani direktno za vsako zadevo posebej, pri nas pa volimo zastopnike ljudstva, ki imajo potem vso odločilno moč v svojih rokah.

Pa še nekaj je treba naglasiti. V starogrških občinah in državah niso bili vsi ljudje »ljudstvo« (demos), ampak so se ljudje delili na dve skupini: na polnopravne državljane (kar je dandanes pri nas vsak) in pa na sužnje (hlapce, delavce), ki niso imeli nobenih pravic. Sužnja je gospodar redil kakor živino, lahko ga je prodal ali pa ubil kakor živinčce. Sužnji torej niso spadali k »ljudem«, oni niso bili del »ljudstva« (demos-a), ampak »ljudstvo« so bili v starih časih samo oni ljudje, ki so imeli vse državljanske pravice, oziroma, ki so bili svobodni.

»Svobodni« ljudje pa niso povsod in tudi ne vedno uživali vseh državljanskih pravic v enaki meri. Ponekod so uživali vse pravice vladanja le potomci starih, bogatih rodov. Tem so rekli »aristoi«, t. i. »najboljši«, »najplemenitejši« (odtod današnja beseda »aristokracija« = vlada »najboljših«). Med »aristokrati«, ki so si navadno la-

stili edino pravico do vlade, in pa med »demosom« (ljudstvom) so se pa razvili v teku stoletij silni boji za enakopravnost, ki trajajo ponekod še dandanes (Anglija, kjer so lordi še zelo vplivni gospodje). Kjer pa so ti boji končani, so se povsod končali z zmago enakopravnosti vseh državljanov pred zakonom, t. j. z zmago »demokracije«.

V naših časih pa pogosto opazujemo poskuse, da bi enakopravnost državljanov pred zakonom bila porušena in uničena na zopetno korist gotovih stanov. Tam se znova vname boj za »demokracijo«, t. j. boj za vzpostavitev oziroma za ohranitev enakopravnosti. Tak boj se bje danes n. pr. pri nas med Srbijanci in prečani.

Pri nas v Sloveniji pa ima boj za »demokracijo« še en drug pomen. Pri nas imamo namreč stranko, ki se imenuje »demokratska« ali s polnim imenom »samostojno-demokratska stranka«. Z bojem za »demokracijo«, kakor smo ga opisali vzgoraj, ta stranka seveda nima nič opraviti, kajti pri nas je dandanes samoposebi razumljivo, da smo v pravem pomenu besede »demokrat« (kakor smo ga razložili zgoraj) vsi brez izjeme »demokrati«, ker ga ni Slovenca, ki bi si želel nazaj grajščinsko tlačanstvo. V zgoraj omenjenem pomenu besede smo tudi mi, kar nas je pristašev Slovenske kmečke stranke, »demokrati« in celo klerikalci so »demokrati«.

Dandanes pa se politični boj ne suče le okoli »vlade ljudstva« — ta boj pri nas je odločen — ampak okoli tega, katera plast ljudstva naj vlada. Eni so za to, naj imajo prvo besedo kapitalisti, drugi zahtevajo pravico vladanja za delavstvo (»diktatura proletarijata«), mi pa pravimo, da mora po demokratičnem principu večine pri nas vlado imeti v rokah tisti, ki tvori večino naroda (»demos-a«) pri nas, a to je kmečki stan.

Zato je treba razločevati, da za kmeta ni dovolj samo to, da je »demokrat«, t. j. enakopravnost vseh državljanov, ampak kmetu je treba tudi vedeti, da mora biti zavezen kmet. »Demokratija«, v kateri bi pri nas odločevali n. pr. veleindustriji, ni za nas; pač pa smo za — kmečko demokracijo, to je za ono demokracijo, v kateri odločuje kmečka večina naroda sama po svoji volji, brez komande razne mestne posvetne in duhovne »gospode«.

Kulturna sramota.

V prestolici naše države, v ponosnem Belem gradu, se nahaja jetnišnica, ki je pravcata kulturna sramota ne samo za Beograd, ampak za celo državo in za celo Evropo.

V kulturnih državah je že zmagalo načelo, da je tudi zločinec končno le človek, s katerim se mora ravnati po človeško, četudi je obsojen. Še bolj človeško pa se mora

ravnati s človekom, ki še ni obsojen in ki ga pridržijo samo v policijskem ali pa v preiskovalnem zaporu. Načelo velja, da pred obsodbo ne sme biti nihče kaznovan.

Pri nas so policijski zapori in preiskovalni zapori in sodni zapori vsaj čisti, zračni in snažni. Drugače pa je v Beogradu. Tam vtikajo ljudi, ki jih je pobrala policija šele vsled suma kakega zlo-

čina, v prostore takozvane »Glavnjače«. To so prostori v nekdanji belgrajski trdnjavi, ki se dviguje iznad vode ob izlivu Save v Donavo. Ti prostori so do skrajnosti nečloveški. Večina leže čisto pod zemljo, vsevani so v skalo, in zato curlja po stenah neprestano voda. Jetniki se ne morejo nikamor vleči, ker jih je v posameznih prostorih vedno toliko nabasanih, da še stoje ali čepe komaj drug poleg drugega. Govoriti ne smejo brez dovoljenja »starešine«, sicer zapojejo zloglasne »batine«. Na stranišče ne morejo, ker ga ni, ampak opravljajo svoje potrebe v velike lesene posode, ki jih vsak dan enkrat izpraznijo. Za jesti dobi vsak jetnik na dan kos kruha.

V teh zaporih se nahaja vsak dan po 200—300 ljudi, ki so stlačeni kot slanki v velikih prostorih za 30 do 40 oseb. Najstrašnejše pa je to, da so med jetniki tudi nedoletni dečki, ki jih stari zločinci celo spolno zlorabljajo.

Poslanci so v parlamentu že večkrat opozarjali ministra za pravosodje na ta neverjeten škandal, toda vse zastoni. »Glavnjača« sprejema v svoje žrelo vsak dan nove žrtve, za katere se nihče ne briga. Kdaj pridejo pred redno sodišče, tega nihče ne ve. Zato ni čudno, da so te dni poročali listi, da je v »Glavnjači« zaprt že dva meseca 15-letni deček, ki je ukradel jabolko...

Včasih se je nad takimi kulturnimi državami zgražala vsa Evropa in ves civiliziran svet. Dandanes pa nič... Kakor da niso ljudje več ljudje, ampak same divje zverine...

Odkup invalidnine.

»Služb. Novine« priobčujejo navodila za odkup invalidnine, ki jih je izdal minister za socialno politiko. Ta navodila so sledeča:

1. Invalidnina in podpore se odkupijo za določeno število let, ki ne more biti manjše od pet, ne večje od 20.
2. Število let, za katero se odkupuje invalidnina, se odreja na temelju mnenja-zdravniško-vojaške komisije in po presoji višine poškodbe, radi katere je bil prosilec proglašen za invalida z ozirom na celokupno njegovo zdravstveno stanje in leta starosti.
3. Število let, za katero se odkupuje doklada za ženo, se odreja prvenstveno z ozirom na dobo njene starosti in po možnosti z ozirom na njeno zdravstveno stanje. Kar se tiče odkupa doklad za otroke, se odzame maksimum let, določen z invalidskim zakonom.
4. Odkupnina invalidnine in podpore, kakor tudi doklad, se izračuna na temelju rentnega računa.
5. Odkupnina, izračunana z rentnim računom, se lahko poveča z ozirom na število let in starosti tistih članov rodbine, za katere prosilec sodišče doklade radi napake ni delilo, četudi mu po invalidskem zakonu pripada.
6. Odkup se lahko zmanjša v slučaju, če ima prosilec poleg invalid-

nine tudi plačo aktivnega uradnika ali pokojnino.

Za izračunanje odkupnine invalidnine se naj uporablja sledeča lestvica: Za 5 let se množi temeljna invalidnina s 4,28, za 6 s 4,90, za 7 s 5,50, za 8 s 6,24, za 9 s 6,82, za 10 s 7,30, za 11 s 7,86, za 12 s 8,38, za 13 s 8,80, za 14 s 9,27, za 15 s 9,90, za 20 let se množi z 11,60.

IZ STRANKE.

Sv. Peter pri Mariboru. Občni zbor kraj. organizacije se vrši v nedeljo dne 12. februarja t. l. ob 8. uri zjutraj v gostilni Martin Klotjčnik. Na zboru poroča delegat okrožnega načelstva SKS. Vabijo se vsi prijatelji kmečke misli. Alojzij Lorber, predsednik.

Spodnji Dolič. Krajevna organizacija SKS v Spodnjem Doliču ima v nedeljo, dne 12. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne v gostilni g. Lud. Svenšeka svoj letni občni zbor. Na zboru poroča delegat okrožnega odbora SKS. Vsi prijatelji kmečke misli dobrodošli! — Predsednik.

Črna pri Prevaljah. Občni zbor krajevne organizacije SKS za Črno se vrši v nedeljo, dne 19. februarja t. l. ob 1. uri popoldne v gostilni Črešnik. Prosimo tovariše, da se gotovo udeležijo. — Tajnik.

MLADINSKI VESTNIK.

Orlavas. Naše »Društvo kmečkih fantov in deklet Zimzelen« priredi v nedeljo dne 12. t. m. veliko maskarado v dvorani ge. Brišnikove v Št. Rupertu. Na sporedu je godba, ples, kitajska gugalnica ter raznovrstne pustne burke in šalji-vi prizori. — Ker je prireditev zadnja v letošnjem predpustu ter bo nudila vsakovrstne zabave in smehe, se k obilni udeležbi vljudno vabite. Začetek ob 6. zvečer. — Odbor.

Dopisi.

Kranjska.

Iz Trebnega. Ko slučajno čitaš v zadnjem »Domoljubu« najnovejšo iz Trebnega, se po nepotrebnem jeziš, ako misliš, da čitaš stari »Domoljub«. Naši klerikalci so namreč takoj po volitvah z združenimi močmi sestavili neki članek, katerega sedaj v zaporednih »Domoljubih« priobčujejo. V vsakem »Domoljubu« čitaš isti članek iz Trebnega in tudi isto reklamo za Švedske kapljice. Oboje je dobro. Švedske kapljice pomagajo zoper želodčne krče in članek pa našim klerikalcem za pomirjenje razdraženih živcev. Pozvali so nas, da naj jim odgovorimo na stavljeno vprašanje in že v predzadnji številki »Kmetijskega lista« so dobili zasluzeni odgovor. Mesto, da bi ogovarjali našemu odgovoru, pa pojejo eno in isto pesem, kakor beračeva lajna, katera ne premore drugega komada kakor en sam marš generala Radeckija. Ponovno jim seveda ne bomo odgovarjali, pač pa stavimo tudi mi par vprašanj. Iz blagajniških knjig je razvidno, da so znašali upravni občinski izdatki, t. j. potnine, pisarna, nagrade, pla-

ča župana, dostavnina in drugo, leta 1922, to je v času, ko je nam županoval g. Glavan, okrog 17.400 kron. Leta 1924, ko je vsled bolezni našega župana vodil občino g. Zakrajšek, kot najstarejši občinski svetovalec, kateri je dosledno vknjižil vsako paro in je imel samo to napako, da je bil naš pristaš, so znašali upravni stroški 17.200 kron, par kron več ali manj. Leta 1927, ko je vodilo občino 20 klerikalnih odbornikov, katero poslovanje imenujete eno najodličnejših, pa znašajo upravni stroški 67.000 kron, par kron več ali manj. Gospodje opravičite to Vaše vzorno gospodarstvo, ker 50.000 kron, katere ste več porabili kakor prejšnja leta, predstavljajo lep znesek občinskega premoženja. Težko boste opravičili to Vaše gospodarstvo, ker ste dali samo dvema pregledovalcem računa za dvakratni pregled istega računa 800 kron. In kako sta ta dva pregledovalca pregledala račun. Nista opazila, da je bila ena pobotnica glaseča se na 200 kron pomotoma vpisana v letnem računu za 400 kron. Tudi nista opazila, da sta bili dve voznihi po 400 kron pomotoma dvakrat vknjiženi. Ako bi seštevala, bi morala ugotoviti napako, vsled katere bi lahko bil prejšnji Vaš župan oškodovan za 8000 kron. Mi smo končno uredili Vaš račun in brez nagrade. Ako niste pregledali računov, gospodje, denar nazaj, ker 800 kron za dva podpisa je malo preveč. Porabili ste za upravne stroške leta 1927 67.700 kron, pa niti obračuna za leto 1928 niste sestavili. Pač zahtevate 7-dnevno plačo za Vašega župana, kljub temu, da bi lahko že 27. decembra oddal svoje posle in ga nihče ni silil, da bi jih vodil do 7. januarja 1928. Pojdite med zamorce in jim pripovedujte o Vašem odličnem gospodarstvu in ne nam, kateri smo morali to Vaše odlično gospodarstvo pošteno plačevati.

Predoslje. Katastrofa, ki jo svet ne pomni, je zadela bivšega župana in nekaj njegovih privrženec. Ko so sedanji pregledovalci knjig ugotovili, da je v knjigah veliko napak in da bode končno moral bivši župan plačati več tisoč dinarjev za svoje poslovanje. Nekateri eseslarji so zahtevali, da mora ostati vse to tajno, toda pregledovalci so bili na mestu, da mora zmagati pravica in tako je prišla cela stvar v javnost. Dne 22. m. m. se je vršila javna občinska seja, kjer se je stvar pojasnila pred celim odborom. Odločen nastop naših odbornikov je zmagal. Tako se sedaj vidi, kako gospodari novi odbor. Sedaj se pa naj napiše članek v »Lažljuba« o slabem gospodarstvu v odboru in kako se je pregledala megla iz občinskega urada, katera je že od pamtveka zakrivala občinske knjige. Sedaj tudi radi gremo za telesno stražo Puclju. Drugič še kaj več, takih lepih stvari je še dosti. Pozdrav.

Voklo pri Kranju. Predpustni čas to je čas ženitve, zabave in veselja, se nagiba h koncu, toda naših fantov ne premakne nobena reč, preveč so mrzli in zaspani. Vsi tičijo za pečjo, kakor prirasli, ter si grejejo

svoje že odrevenele ude kakor jesenski mački od blagodejnih solnčnih žarkov. Marsikateremu med njimi bi bil že skrajni čas zamenjati peč in nje gorkoto z njemu že poznano a dobro došlo boljše polovico, katera bi mu lajšala življenje trpljenja, pomagala nositi breme vseh nadlog in tudi dobrot. Kljub temu, da šteje naša vas precej fantov, med njimi dosti takih, ki bi bili za ta korak že davno zreli in sposobni, niti enega toliko korajžnega, da bi se ojunail, odločil se zapustiti svoj deviški stan in nadomestiti ga z zakonskim, ter tako rešiti čast vseh prizadetih. Pomilovanja vredna so naša zala dekleta, kajti bati se je, da bi misel na sveti zakon teh zaspancev ne zapustila za vedno. — Ker ste že taki, da si nočete poiskati svojih nevest, vas išče nevesta sama, žali Bog, da nevesta bela smrt. Letošnji predpust nam je vzela že dva fanta, enega za drugim. Topot si je izbrala enega najstarejših, nad vse priljubljenega in visoko spoštovanega 77-letnega gosp. Janeza Žumra, posestnika v Voklem. Vest o njegovi smrti je vse vaščane kakor tudi njegove znance v okolici zelo iznenadila, kajti videli smo ga še zadnje dni čilega in zdravega kakor vedno, dne 28. januarja pa ga je pozvala hipna smrt, zadela ga je kap. Pokojnik je bil človek, kakršnih je malo, po mnenju njegovih znancev celo nič. Bil je res blaga duša, trezen, skromen, zadovoljen z vsem, poznal ni jeze ne sovraštva. Na poti svojega življenja se ni nikdar vznemirjal, nikdar nikogar preganjal ali žalil. Bil je udan usodi, kakor more biti malokdo. Bodi nam na njega blag spomin, njegovim pa izrečeno iskreno sožalje.

Zgoša pri Begunjah. Oprostite, če poprosimo tudi mi iz naše vasi za malo prostora v »Kmetiskem listu«. — Ni še minulo dober teden dni, odkar smo imeli v gostilni pri Klemenčku predpustno zabavo. Med drugimi gosti v gostilni sta sedela A. iz Hlebcev in neki B. iz Zgoš. Med tema dvema se je začel razgovor o krizi, kako težko se živi in koliko se dnevno poje. B. pripomni: za 1000 K dnevno je komaj zadosti. Če patoliko poješ, pravi A., ti pa to jaz plačam. In začelo se je po »špeizkarti«, kakor jo v naslednjem prinašamo, ki jo je pojedel B: 2 čaja, 5 jajc surovih, 2 in pol litra kuhanega vina, eno osminko litra olja, 8 steklenic soda vode, 1 telečjo pečenko, 5 črnih kav, 4 zrezke, 4 solate, 8 kruhov, pol litra slivovke in 2 porčiji želede. In vse to se je izvršilo v teku 2—3 ur. Cela večerja je veljala 1018 K. Na podlagi tega je A. iz Hlebcev stavo izgubil in moral plačati omenjeno vsoto. Največ smeha je izzvala opazka A. iz Hlebcev, ki je vzkliknil pri poravnavi računa: Je pač tega kriva žena, zakaj pa cel teden že »rile« kuha. Seveda ne smete misliti, cenjeni bralci, da so Gorenjci vsi tako dobri pri jedi in pijači, ker vinogradniki in mesarji bi pač potem ne zmogli založiti gorenjskih gostilničarjev.

Radomlje. V soboto popoldne in nedeljo, dne 28. in 29. januarja se je vršil pri nas v prostorih tov. Cirila Nastran dvadnevni kmetско-

strokovni tečaj, na katerem so predavali: g. Trček iz Ljubljane o pomenu zadrug, njih ustroj in splošne smernice združništva na deželi; g. dr. Janž Novak iz Ljubljane o narodnem gospodarstvu v splošnem, pri katerem poglavju nam je obširno obrazložil težnje našega kmetiskega ljudstva, kako bi bilo korenito to bedno stanje ljudstva zboljšati s sajenjem raznega setja, ki pri nas zelo dobro uspeva, ter opustitev žita, ki ne daje dobrih žetev. Nazorno je podal poedine stave in v kakšni trdni zvezi so isti združeni med seboj, a vsi osobito na kmetiski stan. G. Prepeluh nam je v zbranih besedah objasnili državno gospodarstvo z ozirom na davčno, carinsko in trgovsko politiko. Nadalje partizanstvo radikalne stranke na prečanske kraje v pogledih vplačevanja in prejemanja v državno kaso. Kako se izterjujejo davki pri nas in kako v Srbiji itd. Naslednji je govoril g. Rautar, živinozdravnik iz Kamnika, o odrejevanju domače živali, kako isto odbirati za odgoj, glede krmjenja, kako dvigniti mlečnost pri kravah ter prvo pomoč pri boleznih. Udeležba obeh dni je bila častna. Udeležilo se je tega tečaja mnogo okoličanov, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem predavateljev. — Govorniki so želi veliko odobravanja in izraz želje, naj nas v bodoče pogostejše obiščejo s takimi važnimi predavanji. Ponovno goriimenovanim najiskrenejša zahvala za njihov trud, s prošnjo, da nas čimprej zopet obiščete. in.

Podplanina pri Ljubnem. Mnogo razmišljujem o škodljivosti klerikalne politike. Poštenost, odkritosrčnost, značajnost, vse so zapravili med slovenskim ljudstvom. Ker pravijo, da sme klerikalec vse svinjarije početi, samo da ostane zvest pristaš SLS. Zatirani kmetje in delavci morajo spregledati. Ako se jim pa ne odprejo oči, bodo prišle še hujše stvari nad kmetisko ljudstvo. Klerikalci so naše gospodarstvo že upropastili, uničili so poštenje in tako bo ena sama razvalina, ako se ne organiziramo sami in ne otresemo klerikalno nasilje. — Zaveden kmet.

Št. Janž. Ob priliki občinskih volitev so trdili klerikalci, da se prej odpuščajo grehi požigalcem in tatovom, kakor pa obrekovalcem naših (klerikalnih) poštenih ljudi. In glej, takoj se je nekdo našel, ki si je ta lepi nauk vzel k srcu in še isti dan zažgal gospodarsko poslopje Jož. Podlogarja iz Brežke pri Št. Janžu, kateri trpi škodo okoli 50 tisoč dinarjev.

Kostanjevica. Gospod urednik! Vi ne veste kako veliko smolo imamo z našimi gospodi kaplani. Komaj se enemu privadimo, že nas zapusti in pride drugi, ki pa tudi ne ostane dolgo. Zadnji nam je celo že drugič pobegnil. Pa nismo Kostanjevčani taki, da bi zaradi nas moral ali hotel vsak v najkrajšem času iz Kostanjevice. Zdaj smo že skoro cel mesec brez drugega gospoda in je gosp. župnik tako zaposlen, da ne more niti k občinskim sejam, kamoli, da bi odpravljaj vse še pri Kmetijski podružnici, Šadjar-skemu društvu, Mlekarski zadrugi,

Posojilnici in Kmetiski zvezi. Zares prav nujno potrebujemo gospoda kaplana, ki bi nam po dolgem času ostal v fari vsaj tako dolgo, da bi čakal vsaj par letnih časov. Knezoškofijski ordinarjat pa prosimo, da se zanima za vzroke in povode, ki zabranjujejo, da bi nam gosp. kaplan ostal preko celomesečne prehrane v naši župniji, ker za par dni se res ne izplača transport pohišstva. — Zapuščeni župljani.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Ker se od nas redkodaj kaj sliši, prosimo, da tudi nam izpod Kukove gore privoščite mal kotichek v Vašem listu. Pred vsem naj povemo, da smo imeli tudi pri nas dne 15. januarja občinske volitve. Zmagala je SLS in to tem laglje, ker se naša stranka v agitacijski boj sploh spustila ni. Razlog za to je bilo zavoženo občinsko gospodarstvo. — 525 % doklade na direktne davke, 400 odstotkov na vino, da ne govorimo o drugih dokladah na žganje, meso itd. Mnenja smo, da kdor je zapečljal občinski voz tako globoko v blato raznih davščin, naj se pa potruji tudi ven speljati. Dne 26. januarja je bil od 16 SLS glasov proti volji g. župnika izvoljen novi župan Martin Unetič iz Vinegavrha. Mi ga poznamo dozdej kot obče spoštovanega moža v naši občini in bi želeli, da bode ta ljudski glas obdržal do konca svojega županovanja. Bojimo se pa, da ne bode zlezal čisto pod vpliv g. župnika kakor prejšnji župan, kateri je bil največkrat ponižni izvrševalec župnikovih ukazov. Pri »ustoličenju« se je novi župan sicer izrazil, da bode upošteval opozicijo ravno tako kot lastne pristaše, bojimo se pa, da bode težko vztrajal pri svoji besedi napram g. župniku. Sicer mu pa bodi vzgled prejšnji župan, kateri je kljub svoji srčni volji ostati še nadalje župan, pri svojih lastnih pristaših propadel. Iz globočine svoje užaliene duše je vzkliknil: »Moji lastni pristaši so mi padli v hrbet.«

Št. Jernej na Dolenjskem. Trobente so zapele, volitve bodo, a ne kot piše »Domoljub« 11. marca ampak 22. aprila t. l. — Bodo to sicer čisto navadne občinske volitve, a vendar bi rad »Domoljub« dokazal, da je zopet »vera v nevarnosti«. — Tekom treh let sem poslušal marsikatero občinsko sejo, pa niti enkrat nisem slišal, da bi se občinski odbor pečal z verskimi zadevami, ampak redno so bile vse seje gospodarskega značaja. Gospodarstvo občine Št. Jernej pa je vzorno in so občinske doklade tako nizke, da se nobena sosedna občina, ki je v rokah SLS, ne more s tako nizkimi ponašati — in to peče — kaj ne, gospodje? Kolikor mi je znano, so tudi vsi občinski odborniki z županom vred pristni katoličani in ni vmes nobenega krivoverca. — »Domoljub« piše: »Po navadi tisti najbolj zabavljajo, ki od cerkve živijo.« — V Št. Jerneju živijo od cerkve: g. župnik, gg. kaplana, organist in mešnar. Da bi pa ti zabavljali, pa skoraj ne morem verjeti, gotovo se je dopisnik »Domoljuba« pomotil. Nekaj drugega pa bo treba koj pred pričetkom volilne dobe omeniti. Večkrat se pripeti, da hočejo ob času občinskih volitev naj-

več govoriti ljudje, ki ne plačajo nobene občinske doklade — to je sramota in te mora biti konec. Nikdar ne napadamo vere, zahtevamo pa, da o občinskih dokladah sklepa davkoplačevalec teh, in nihče drugi. — Kar te ne peče, ne gasi.

Vi ste gotovo med tistimi,

ki ste za letos naročnino že plačali, če jo še niste, storite to takoj. Položnica, če je nimate, se dobi na vsaki pošti za 25 par.

Štajerska.

Mala Nedelja. Malonedeljčani bodo skoraj tako srečni, da bodo s svojimi novicami prav lahko svoj list vzdrževali. V nedeljo dne 29. januarja nam je prečital g. župnik s prižnice izstop g. Razlaga Alojzija iz rim. kat. cerkve. Častiti se je silno jezil, da je tega izstopa iz rimskokatoliške cerkve kriv tisti shod, katerega smo imeli dne 15. januarja. Da pa temu ni tako, je gotov dokaz, da je bil že Razlag svoj izstop pred dvema letoma zahteval oz. naznanil okrajnemu glavarstvu v Ptuj. To pa zato, ker so cerkvena bremena in popravila farovžev pretežka. Sicer bi moral plačati Razlag tisto leto za popravilo farovža pri Sv. Tomažu, letos pa zopet pri Mali Nedelji. Vse te dajatve so Razlaga tako razkačile, da je izstopil iz cerkve in kakor upa, tudi od dajatev. Opravičeval se je g. župnik, da so popravila farovžev zahtevala okrajnih glavarstev. Vsak davkoplačevalec pa ve, da na podlagi dež. zakona z dne 7. vel. travna 1874. leta mora glavarstvo to vpoštevati, ako župnijski uradi popravilo zaprosijo. Če bi si pa ti dobri farovski gospodje morali farovže sami popravljati, bi pa še stoletja držali. Siromak mora plačati, pa vzemi, kjer hočeš. Preprečili bomo to le takrat, kadar bomo v državi mi tako močni, kakor so zdaj oni, da bomo diktirali mi kakor sedaj oni nam.

Sv. Vid niže Ptuja. Dne 24. januarja smo dobili novega župana v občini Pobrež, Franca Rogineta. Novo izvoljenemu županu Francu Roginatu kličemo: sledi prejšnjega župana stopnje in dela ter kličemo za naprej vsestransko k dobremu delu. Ostalemu odboru pa želimo v težkem delu veliko uspeha. Občan.

Iz Lancje vasi pri Ptuj. Kakor malo kje živita pri nas dva prijatelja v najtesnejši tovarišiji, neprestano iz šolske dobe. Odlikujeta se kot zavedna in delavna fanta. Jakob Kuraz in Jakob Sirovnik iz Lancje vasi sta časti vredna ter dobra delodajalca. Tovariša Jakob se dne 12. in 13. t. m. poslovita od fantovskega stana in stopita v zakonski stan. Bodi vama že za naprej izrečena častitka od nas vseh, ki vaju visoko cenimo. Zavedajte se kmetijskega stanu in nikoli ne omahnita v borbi za kmečko misel. Želimo obema polno srečo v zakonskem stanu. Faran.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Gospod urednik in spoštovani čitatelji! »Kmetjskega lista«. Mogoče si misli-

te, da je naša fara oziroma občina v nji že popolnoma zaspale. Pa temu ni tako. Tudi tukaj smo se močno gibal, posebno sedaj, ko smo imeli povsod občinske volitve. Vse je vrelo, posebno stari (bivši) župan občine Sv. Lovrenc. Tam so stavili samo eno kompromisno listo, pa vendar so se pred volitvijo župana skregali najbolj pristni klerikalci ter hoteli nekateri napram županu revizijo. Seveda je bil med njimi sam bivši župan in takratni blagajnik in tudi oni, ki je povsod tam, kjer ga sploh ne bi rabili. Kako pride s tem, poročam drugič. V občini Dragovič z 82 volilci, čujte in strmite, pa so postavili 5 (pet) kandidatnih list in so vse liste zmagale z ogromno večino. Dve listi po dva, tri liste po enega odbornika. Za župana je izvoljen priljubljeni naš tovariš Ivan Podhostnik, gostilničar in trgovec. Tudi dobri naši pristaši kakor Čeh Franc, Čuček Jakob in Petrovič Simon so odborniki in svetovalci tukajšnje občine. V občini Zagorci so napeli klerikalci vse sile, da bi zmagali proti našim možem. Pa vse zastoj. Zmagali smo s 5 proti 2 glasoma, dasiravno so si najeli tiskarno, da jim je »drūkala« povabila. Za župana je izvoljen dosedanji nepristranski župan Andrej Čuš. V občini Sakošak so klerikalci vložili kompromisno listo seveda z imeni samih klerikalcev. To pa naš tovariš zapazi in tudi on vloži drugo listo, s katero jim prekriza račune. Dobil je štiri odbornike in je sedaj prvi svetovalec. Imamo še občino Hlapenci. Tam so vložili dve listi in vsaka je napol zmagala. Za župana so v naši fari izvoljeni vsi dosedanji. Pač pa večino svetovalcev in odbornikov imamo novih, na katere imamo upanje, da bodejo vestno pazili na red in branili pravice.

Zg. Pristava pri Ptuj. O žalostni tragediji radi zastrupljenja družine posestnika Frideršeka v Zg. Pristavi. Katastrofa, ki je povzročila nesrečo v Frideršekovi hiši, je vzbudila žalost v celi šentviški fari. Pred dobrimi štirinajstimi dnevi je postala žrtev zastrupljenja Friderškova rodbina, sestoječ iz 7 oseb, t. j. starišev in 5 otrok. Moža in 1 otroka so takoj odpeljali v bližnjo javno bolnico v Ptuj, kjer sta kmalu umrla. V bolnici ostala dva otroka sta tudi postala žrtvi zastrupljenja. Na zahtevo merodajnih krogov se je morala nedolžna deca zopet izkopati in se je izvršila obdukcija, ki je preiskala vzrok zastrupljenja. Za mater in enega otroka je še upanje, da ozdravita.

St. Vid niže Ptuj. Išče se usmiljena in dobra družina brez otrok, ki bi želela sprejeti za svoje mlado dete, staro 9 mesecev, čvrsto in zdravo. Otrok ima nekaj denarja. Reflektanti naj se ustmeno ali pisмено obrnejo na naslov varuha: Franc Štruel, tob. traf., Sv. Vid niže Ptuj.

Ali veste,

da je z enim novim naročnikom pridobljen sigurn glas za volitve — dostikrat pa tudi pet!

NOVICE IN RAZNO.

Oton Župančič, častni mešan mesta Kamnika. Občinski odbor mesta Kamnika je na seji dne 30. januarja t. l. na predlog župana imenoval našega velikega pesnika in pisatelja Otona Župančiča svojim častnim mešanom.

Zgradba poslopja poštne hranilnice v Ljubljani. Gradbena direkcija v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del in dobav za zgradbo poslopja poštne hranilnice v Ljubljani prvo javno pismo ofertalno licitacijo na dan 9. marca 1928 ob 10. uri v sobi št. 2. gradbene direkcije v Ljubljani. Odobreni proračun za vsa dela znaša 6,130.189 Din 71 par.

Samoupravni uradni list. Te dni izide prva številka uradnega lista ljubljanske in mariborske oblasti »Samouprave«.

Drugi tir na progi Zagreb—Beograd. V prometnem ministrtvu izdelujejo načrt za zgradbo tira na progi Beograd—Zagreb. Nova proga bo vodila preko južnega dela Srema po Bosanski Posavini do Siska, od tam pa po ugodnejšem terenu kot sedanja do Zagreba.

Zopet komisija. V Ormož je prišla te dni posebna komisija, po nalogu železniškega ministra, da pregleda in preišče vse nepravilnosti, ki so se dogodile ob priliki graditve železnice Ormož—Murska Sobota.

V Škočjanu na Dolenjskem je dal Marinčič razglasiti pred cerkvijo, da je župan on sam in ne g. župnik kakor nekateri trdijo.

Ribiška sreča. Ribič g. Laznik je na Svečnico ujel pri Zidanem mostu v Savinji 9 kg težkega sulca.

Razkosana ženska na železniški progi. Orožniki so pretekli teden našli na železniški progi med postajo Savo in Zagorjem na koške razmesarjeno žensko truplo. Po daljšem poizvedovanju so ugotovili, da je nesrečnica 40-letna žena železniškega čuvaja Ana Novakova. Ali gre za nesrečo, samomor, ali umor še niso dognali, vendar pa orožniki pridno poizvedujejo.

Samomor 12-letnega dečka. — V Cirkvenici na hrvatskem primorju se je ustrelil zaradi slabega spričevala 12-letni deček Prkar Manestar.

Strašna nesreča v Varešu. V tovarni v Varešu se je pripetila grozna nesreča. Delavec Marko Zingel, ki je bil zaposlen pri valjarju na visoki peči za talenje železa, je po nesreči obtičal na valjarju, da ga je ta popolnoma zdrobil in zmečkal.

Poročni prstan v krompirju. Neke nemška kmetica je zgubila že pred petnajstimi leti na njivi poročni prstan. Kljub marljivemu iskanju ga ni mogla najti. Lansko leto je na dotični njivi kmet vsadil krompir. Te dni je žena lupila krompir in na nemalo začudenje je našla sredi enega krompirja svoj 15 let pogrešani prstan.

Bogata zamorska sužnja. V državi Kentucky v Ameriki je te dni umrla zamorka Ellen Davis, katero so smatrali za najbogatejšo sužnjo. Ona je bila po večletnem suženstvu oproščena in po gospodarjevi smrti je podedovala 500.000 dolarjev.

TEDENSKI KOLEDAR.

12. februarja, nedelja: Evlalija.
13. februarja, ponedeljek: Katarina.
14. februarja, torek: Valentin.
15. februarja, sredo: Favstin.
16. februarja, sredo: Favstin.
16. februarja, četrtek: Julijana.
17. februarja, petek: Konstant.
18. februarja, sobota: Flavijan.

SEJMI.

12. februarja: Motnik.
14. februarja: Dob, Dobrova, Št. Lambert, Žerovnica, Semič, Brežice, Ponikva, Središče, Zalec, Sevnica.
16. februarja: Šoštanj.
17. februarja: Podšentjurij.

VALUTE.

Berlin 13.56, Curih 10.93, Dunaj 8.—, London 277.—, Newyork 56.75, Pariz 2.22, Praga 1.68, Trst 3.—.

Listnica uredništva.

Pozor fantje, dopis iz M. N. je tožljiv in ga ne moremo priobčiti.

Več dopisov in člankov je radi pomanjkanja moralo izostati za prihodnjo številko, tako tudi iz Prlekije.

Sadjarji! Pomnite, da je zimsko zatiranje sadnih škodljivcev z ARBORINOM odločujoče! Arborin proizvaja CHEMOTECNA, Ljubljana, Mestni trg 10.

Turški minister aretiran. Drž. pravdnik v Angori je sestavil obtožbo proti bivšemu ministru za mornarico Isanu beju. Na ukaz višjega sodišča je bil bivši minister Isan bej takoj aretiran.

Stroga obsodba korupcionistov v Rusiji. Te dni je bil v Moskvi obsojen na smrt Leonid Novikov, šef glavnega gospodarskega oddelka, ker je kot državni uradnik sprejemal podkupnino.

Skoro živ pokopan. V Bratičih v Hercegovini je te dni nekega kmeta nenadoma napadla božjast. Zgrudil se je in obležal kot mrtve. Skušali so ga obuditi k življenju, a brez uspeha. Prenesli so ga v njegovo hišo in položili na mrtvaški oder. Nekoliko ur pozneje pa je navidezni mrtvec zopet oživel ter se počasi dvignil na odru. Z začudenjem je gledal okoli sebe. Kmalu pa se je spremenila smrtna žalost v veliko veselje.

Dva delavca podedovala 89 milijonov lir. Pred nekaj meseci je sodišče v Rimu izdalo razsodbo, na podlagi katere sta proglašena brata Scarponi, oba delavca, edinim dedičem premoženja njihovega strica, kateri je pred dalj časa umrl in zapustil premoženje, cenjeno na 89 milijonov lir.

Radi nepokorščine proti vojaškemu oblastem obsojeni. Jeseni lanskega leta je bilo vpoklicanih v ljutomerskem srezu več kmetov s konji na orožne vaje. Radi ješenjskega dela na polju pa se je več kmetov pozivu uprlo. Zato so bili te dni pred divizijskim sodiščem obsojeni na daljše zaporne kazni.

Velika zlata rudišča na Švedskem. V severnih delih Švedske so zadnje čase raziskovali razna rudišča s pomočjo modernih električnih načinov. Uspehi teh raziskovanj so bili izredno zadovoljivi. Pod debelo plastjo peska so našli na obsežna rudišča bakrovih, železnih in arzenovih kršcev. V arzenovem kršcu so pa našli toliko odstotek zlata, ki ga še v nobenem slučaju na svetu niso dobili. Povsem izgleda, da so odkrili najbogatejša zlata rudišča na svetu. Posamezniki seveda ne bodo mogli pridobivati zlata, ker se mora šele v velikih kemičnih tovarnah izločiti od ostalih rud.

Napredek v oboroževanju. Angleško ministrstvo vojske je te dni odločilo, da se vojake ne oborožuje več z navadno puško, ampak vse s strojnimi.

Koliko je na svetu diamantov. Na podlagi statistike se je ugotovilo, da je na svetu za 40.000 kg diamantov v vrednosti 380 milijonov dinarjev. Največ diamantov se je dobilo iz Južne Afrike in sicer 34.000 kg, iz Brazilije 2500 kg, iz Indije 2000 kg, ostalo iz drugih držav in delov sveta. Ako računamo en karat (20 centigramov) briljanta (brušenega diamanta) 2000 Din, potem dobimo vrednost vseh diamantov 380 milijonov dinarjev.

Oboroževanje Amerike v zraku. Ameriška vlada je sklenila, zgraditi v prihodnjih petih letih 1800 aeroplanov, ki bodo stali 750 milijonov dolarjev. V miroljubnem namenu gotovo ne gradi Amerika te velikotežne načrte oboroževanja na morju in v zraku.

Čudo aneške kirurgije. Pred par tedni je bila izvršena v Londonu operacija katero se more označiti kot pravi čudež moderne kirurgije. Mlada 12-letna deklica je bila na neki londonski ulici od avtomobila novožena in grdo razmesarjena. Pri padcu ji je počila lobanja in možgani so ji zlezli iz nje. Došli zdravnik je možgane popravil v lobanjo ter nato v bolnici zašil mreno. Otrok je spočetka čutil močan glavobol, ali je naposled popolnoma ozdravel in rane so se zacelile.

Ognjenik Krakatau še vedno bruhá gorečo lavo nad sto metrov visoko. Ljudstvo je vsak trenutek pripravljeno na beg. Morje je silno razburkano in prebivalci se boje, da se ne ponovi slična katastrofa, kakor je bila l. 1883. Že zadnjič smo omenili, da leži otok Krakatau v morski ožini med otokom Javo in Sumatro. Leta 1883, kakor ome-

njeno, se je zgodila na otoku katastrofa, kakršne zgodovina ne pomni. Takrat se je najvišji vrh med strašnim bruhanjem razpočil in se pogreznil v morje. Mesto Batavia na Javi je bilo 36 ur v popolni temi. Morski val, ki je nastal vsled pogreznjenosti vulkana, je na vseh bližnjih otokih uničil 36.147 ljudi. Na otoku Javi je popolnoma porušil tri mesta in 165 vasi. Krakatauski pepel se je razširil po vsem svetu. Pepel je vzdignilo 60 tisoč metrov visoko in ga je zračni val nesel po vsej zemeljski obli. Po katastrofi je ostal od otoka Krakatau samo južni del. Preje je znižal obseg otoka 33 in pol kvadratnih kilometrov, po katastrofi pa samo še 15.

Zlato na morskem dnu. Ogromni zakladi se nahajajo na morskem dnu vsled potopljenih ladij. Ako pomislimo, da je samo med svetovno vojno bilo potopljenih na tisoče ladij z vsem bogatim tovorom, potem si lahko predstavljamo, kolike vrednosti leže pod morjem. Tako je tudi za časa krimske vojne potopil vihar v Črnem morju velik del francoske in angleške mornarice. Med ostalimi ladjami se je potopila tudi »Beack Prince«, ki je nosila velike množine zlatega denarja za vojaške plače. Že večkrat so poskušali dvigniti zlate zaklade, toda vsakokrat brez uspeha. Tudi preteklo leto je poskusila srečo neka japonska družba. Ogromno denarja so potrošili, toda tudi njim ni bila sreča mila ter so po dolgotrajnem naporu delo opustili. Govore, da bo prihodnje leto pričela z iskanjem zlata ruska vlada sama.

Silen mraz v Ameriki. V severnih pokrajinah Amerike je zavladal strahovit mraz. Prvič, kar pomnijo ljudje, so zmrznili največji slapovi sveta na reki Niagara.

Nov otok. Vsled bruhanja ognjenika Krakatau je nastal v bližini sundskega otočja nov otok.

Ogromna dediščina. Vdova Štefana Harkmessa, delničarja petrolejske družbe Standard Oil Company, je po smrti svojega moža podedovala premoženje vredno 107 milijonov dolarjev. Samo davka na dedščino je plačala od te ogromne vsote 18 milijonov dolarjev. Sin pokojnega Harkmessa pa dobi 90 milijonov dolarjev. Današnja Amerika, kateri cel svet dolguje, ima več takih revežev, ki bodo morali skozi šivankino uho v nebesa.

Ženo vrgel skozi okno. V neki družini v Parizu sta se mož in žena stalno prepirala radi hčerke, ki je prišla večkrat zvečer prepozno domov. Mati je pa hčerko vedno zagovarjala. Ko je ob neki priliki zopet prišla hčerka pozno v noč domov, jo je oče ostro kaznoval, a mati jo je na vse pretege ščitila. Tedaj pograbi razjarjeni mož ženo in jo treščil skozi okno tretjega nadstropja.

Jubilejni zbornik za petdesetletnico Otona Zupančiča. Uredil Fran Albrecht. Ljubljana 1928. Izdaja »Ljubljanskega Zvonca«. Založila Tiskovna zadruga. 121 strani in 8 slik v bakrotisku. Cena brošurane knjigi Din 42.—, v platno vezani Din 56.—, poštnina Din 3.—. Za Zupančičev jubilej je izdala Tiskovna zadruga knjigo, ki bo razveselila vse njegove čestilce in ki se lahko že po vnanji opremi, po krasnih umetniških prilogah uvrsti med najlepše knjige, kar jih je izšlo v poslednjih letih na slovenskem knjižnem trgu. Zbornik obsega 11 člankov, ki z raznih strani osvetljujejo pesnikovo življenje in delovanje. V uvodnem članku podaja zbornikov urednik splošno sliko Zupančičevega pesniškega značaja in razvoja. Jedrnato, lahko umljivo, a vzletu do dna segajoče je označena pesnikova umetniška osebnost. Posebno zanimiva so pisma Ketteja, Cankarja in Mur-na Zupančiču. Pisma so krepko in od konca do kraja interesantno čtivo. Albrecht pa podaja pesnikove življenjske podatke, ki bodo dobro rabili tudi prirediteljem Zupančičevih proslav na deželi. Ilustracije podajajo pesnika v različnih dobah, njegove stariše, njegovo soprogo, družino, pesnikov rojstni kraj Vinico. Lepo, vsebinsko bogato knjigo, na kateri bodo radi posegli vsi, ki se želijo pogledati v Zupančičevo poezijo, prav toplo priporočamo.

Licencovanje bikov v mariborski oblasti.

V času od marca do srede maja se vrši toletno licencovanje bikov po vseh okrajih mariborske oblasti.

Namen licencovanja je sledeči: Iz celotnega števila bikov se odberejo oni, ki po zunanosti in po poreklu povsem odgovarjajo namenu zboljšanja govedoreje. Samo lastniki teh bikov dobijo dopustnico in s tem dovoljenje, da jih smejo vporabljaliti za splošne plemenske svrhe proti primerini odškodnini. Pripuščenje nelicencovanih bikov je prepovedano in se kaznuje z denarno globo 10—250 Din. Zato je potrebno, da prižene vsakdo svojega nad 1 leto starega bika v pregled in morebitno licenciranje. Kmetovalci, ki drže dobre plemenske bika, določen denarne nagrade. Ob priliki licencovanja se vrši povsod tudi kratko strokovno predavanje o smernicah za povzdigo živinoreje. Naj se zanimajo za to prireditve tudi oni gošpodarji, ki sami nimajo bika. Največje važnosti je licencovanje bikov tudi za vsa občinska predstojništva. Štajerski govedorejski zakon z dne 17. aprila 1896. določa naslednje: »Ako ne zadostuje v občini broj spuščalnih bikov, katere imajo zasebniki v splošno vporabo, dolžna je ista, da skrbi za nabavo i vzdrževanje še potrebnih bikov.«

Ker se bo v tem pogledu strogo postopalo, bodo imele občine velike izdatke, h katerim se pridejo stroški za naknadno licenciranje takih občinskih bikov. Zato naj pridobi vsaka občina čimveč zasebnikov za držanje bikov, katerih je treba na vsakih 80—100 krav najmanj po enega.

Licencovanja se vršijo po podrobnem sporedu, katerega sestavi okrajni odbor, odnosno srezski poglavar. Ta spored se objavi po vseh občinah.

ZA SMEH.

Previden mož.

»To že ni več za izdržati z mojo ženo,« se je togotil mož napram svojemu znancu. »Vedno zahteva od mene denar — zjutraj denar, opoldne denar, zvečer denar, ponoči denar!«

»Kaj pa počne z denarjem?«

»Kaj jaz vem? Saj ji ga še nikoli nisem dal!«

Ameriški general Sheridan je silno hvalil zdravnika dr. Bliss. »To je bil izvrsten zdravnik,« je rekel general, »ki mi je rešil življenje.«

»Kaj pa je napravil?«

»Veste,« je rekel general, »jaz sem bil v vojski težko ranjen. Poslali so k meni seveda zdravnika, ki mi je zapisal neka zdravila, ampak meni je postalo še slabše. Poslali so mi drugega zdravnika, ki mi je dal druga zdravila, meni pa zopet slabše. V skrajni sili so poklicali dr. Bliss, ki me je rešil.«

»Kako pa?«

»K meni ga ni bilo,« je zadovoljno odgovoril general.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz lasne tovarne. 15-letna garancija. Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji »ADLER«

Kolesa iz prvih tovarn: »DÜRKOPP«, »STYRIA«, »WAFFENRAD« (orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke! Centke franco in zastoj!

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2963

Prešernova ulica 4

(Žiro-račun pri Narodni banki)

Pošt. ček. rač. 13.853

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. ceslj. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

ZA SMEH.

Ameriški humor.

Predsednik Zedinjenih držav je bil velik sovražnik tobaka in kadilcev. Enkrat je rekel:

»Smodka je zelišče, na čegar enem koncu je ogenj, na drugem pa norec!«

Precej raztresen iznajditelj je izumil nov aparat za spuščanje iz letala na tla. Da svoj novi aparat preizkusi, je stopil v letalo, zletel visoko v zrak, potem pa je skočil

iz letala. Komaj pa je začel padati proti zemlji, je vzdihnil: »O ti vrag ti, sedaj sem pa aparat doma pozabil!«

Pohujšljivo berilo.

V neki domači fari je pridigoval gospod župnik proti knjigam, ki človeka preveč razburjajo in je pozval vse svoje ovčice, naj mu takoj naslednjega dne prinesejo vse take razburjljive knjige.

Naslednjega dne je bil farovž poln ljudi, vsak pa je držal v roki svojo — davčno knjižico.

vse one hranilne snovi, katere je z žetvijo svoji zemlji odvzel. Da pa njive, travnike itd. ne osiromači, mora poleg hlevskega gnoja uporabiti umetna gnojila.

Razpoložljiv hlevski gnoj naj vsak kmetovalec racionelno uporabi najboljše tako, da vsakih 3—4 let eni njivi dá dovolj hlevskega gnoja. Vse druge rastline oziroma njive in travnike pa mora vsako leto dovoljno gnojiti z umetnimi gnojili.

Kar se tiče umetnih gnojil se danes kmetovalcu od različnih strani svetuje to in ono. Pravilno stališče je pa le eno, in to je, da se mora zemlji dati vse to, kar smo ji odvzeli. Strokovnjaki in učenjaki agrikulturne kemije, kakor vsi tozadevni praktični poskusi so dokazali, da zamoremo največje pridelke doseči z umetnimi gnojili samo tedaj, če damo zemlji vse glavne hranilne snovi, to je kalij, fosforno kislino in dušik. Tako gnojenje imenujemo popolno gnojenje in samo na temelju tega zamoremo računati, da smo

denar za umetna gnojila pravilno naložili in se bode naš trud dobro izplačal.

Popolnoma napačno pa je gnojiti samo enostransko, na primer tako, da damo zemlji samo fosforno kislino, toraj gnojimo samo z superfosfatom, ali pa samo z apnenim dušikom, oziroma čilsko solitro. Tako gnojenje nikdar ne prinese zaželenih pridelkov, ampak nasprotno še pokvari našo zemljo.

Z popolnim gnojenjem damo zemlji vse kar smo ji odvzeli, zato nam ta tudi prinese obilne pridelke in obdrži svojo plodovitost.

Umetna gnojila se trosijo na polja, travnike itd. v jeseni ali pa v zgodnji spomladi, marca meseca. Pri ozimninah je bolje jeseni pred setvijo, vendar ne škoduje, ako spomladi gnojimo na način površnega gnojenja. Tako gnojenje ima vedno isti vseh ko jesensko.

Na žitih in travnikih, na en hektar (1 $\frac{3}{4}$ orala):

100—150 kg 40% kalijeve soli,	50—75 kg na oral,
250—300 kg superfosfata	150—200 kg na oral,
100—150 kg apnenega dušika	50—75 kg na oral.

Na krompirju, repi, pesi, detelji in koruzi:

200—300 kg 40% kalijeve soli,	100—150 kg na oral,
250—300 kg superfosfata	150—200 kg na oral,
200—250 kg apnenega dušika	75—125 kg na oral.

Na hmelju, vinogradu in sočivju:

250—350 kg 40% kalijeve soli,	125—200 kg na oral,
250—300 kg superfosfata	150—200 kg na oral,
200—250 kg apnenega dušika	100—125 kg na oral.

Pripomni se, da naj se kalijeva sol in superfosfat skupno zmešata razsipa, medtem ko naj se apneni dušik 10 dni poprej ali pa pozneje da zemlji.

Izmed kalijskih umetnih gnojil naj se pri nas vedno uporabi 40% kalijeva sol.

Fosforna kislina se pri nas v veliki množini izdeluje in sicer v obliki rudn. superfosfata. Tudi jo uvažamo v obliki thomaževe žlindre.

Dušična gnojila se priporočajo predvsem vapneni dušik, ki se tudi pri nas izdeluje in se rabi za jesensko gnojenje in tudi spomladi. Čilsko solitra se rabi spomladi ker hitro deluje.

Sedaj v februarju ali marcu si mora vsak kmetovalec nabaviti potrebno umetna gnojila, ker koncem marca ali začetkom aprila je zadnji čas, da z njimi počne gnojiti.

Gnojilni poskusi, ko preučevanje strokovnjakov, so dokazali, da so se dosegli najboljši vspehi tedaj, če se je z umetnimi gnojili sledeče gnojilo:

Manjšo tu navedeno količino rabimo tedaj, če smo dali na njivo tudi hlevski gnoj, drugače pa moramo pognojiti z večjo tu navedeno količino.

PODLISTEK.

V odvisnosti od gospode.

Povest.

Napisal Franc Tovornik, kmet.

(Nadaljevanje.)

Ni še dobro do konca zgovoril, ga že drugi birič udari z bičem preko glave, da je takoj kri brizgnila iz rane na čelu. Kakor bi trenil je Goršek, čeprav že v letih, zgrabil za bič, iztrgal ga biriču iz rok in bumf po njegovi glavi, kateri se je tudi takoj poznalo, da je krvava. V istem trenutku je priskočil na pomoč Gašpar, ki je čepel vzadi za drvarnico. Začel je obirati biriča z leseno lopato, katero so imeli za pritepanje gnoja na vozu, kadar so ga vozili po lepih vaških ulicah. Gašpar, ki je bil pravi mojster pri raznih tepežih, kjer je rad sodeloval, je tudi tukaj tako imenitno »poravnal klosterski gnoj,« kakor se je potem rad pohvalil, da je začela iz njih vseh gnojnica (kri) teči.

Da to ni šlo brez hrupa, je jasno. Vaščani so prileteli od vseh strani. Ženski svet je, videč kri, zopet zagnal vik in krik, kakor da se Jeriha vdruči podira. Oskrbnik Gall, ki jih je dobil še bolj malo porcije, je videč obupni položaj biričev, stisnil prvi rep med noge ter jo naglo pobral iz dvorišča na prosto. Njegov lep zgled sta takoj posnemala vsa krvava biriča, ki sta v naglici pozabila na Pavleta. Gašpar je poslal za njimi še konec tiste polomljene lopate ter še par lojtrskih voz strel, vragov in drugih takih lepih stvari, ki si jih človek zmisli samo v položaju, v kakršnem so se nahajali naši možje.

Razburjenje in strah sta se polotila vse

vasi, ko so se ljudje zavedli dejanja in posledic, ki bodo gotovo prišle. Malokdo je bil na vse bolj jezen in žalosten obenem, kakor gostilničar Muhc. Prej vedno na smeh se držeča mala usta so se mu zdaj stisnila, kakor bi divje jabolko (lesnjačo) grizel. Stokrat si je bil že naprej izračunal, koliko dobička mu bo dala veselica. Imel je že pripravljen v kleti sodček vode, katero po vseh krčmarskih postavah sme mešati z vinom, ko bodo gostje enkrat toliko pijani, da tega ne bodo opazili. Ker voda nič ne stane, se bo s tem zopet pomnožil dobiček. »Tristo zelenih, zdaj pa je vse skupaj vrag vzeli! Prokleti kloster!« Tako in še več je robantil razjarjeni Muhc.

Še ene osebe in njene žalosti ne smemo prezreti, namreč Pavletove izvoljenke Julčke. Kako je ona čutila v svojem srcu, kaka bolečina se je njej navalila na nedolžno in ljubečo dušo, to človek, ki ni skušal nekaj enakega, ne more razumeti. Kakor da se je teža celega leškega hriba zvalila na njena dekliška prsa in ji zdaj ne da dihati, sploh ne živeti. Smrti pa vendar še ni od nikoder. Da so ji Pavleta odnesli za vedno na pokopališče, bilo bi za njo lažje. Imela bi vsaj njegov grob, katerega bi hodila rosi s svojimi solzami ter bi ga zaljšala s cvetjem. Tako pa bo najbrž njegova zadnja ura v smrdljivi ječi, kjer mu niti solnčni žarek ne bo posvetil za slovo od tega za malega človeka tako mukapolnega sveta. A ona bo v očeh gosposke in tudi drugih škodoželjnih ljudi nosila do konca življenja sramoto, da je bila ljubica zločinca.

Pa kaj zločinca! Najbolj poštenega, pridnega in razumnega fanta v celi okolici, ki je imel samo to napako, da je znal s svojimi možgani misliti in soditi sam, da ni mogel tako misliti, kakor ukažejo drugi in bi bilo tudi prav gospodom, pa naj bodo posvetni grajščaki ali samostanski mogotci. Take črne misli so

ji begale po mladi glavici. Solz, katere so se ji udrle takoj v potokih, je kmalu zmanjkalo.

Na večer je prišel Pavle. Kako veselje drugekrat. Zdaj pa se ga je prej prestrašila, nego ne. Bila je blede, samo ustnice so še imele svojo barvo in se tako podale k obledelemu ličecu, kakor lepo barvane pisanke (piruhi) zraven velikonočnega kolača. Taka se je zdela njemu še lepša. Brez besed sta si podala roke in se objela, baš kakor pravi tista pesem:

Srček je bil na srčku
oči pa na očeh,

in pa še naprej:

Ljubezen se je vnela,
da še nikdar taka.

Toda njima ni bilo srce veselo. Pravijo, da se v nesreči pravi prijatelj spozna. Skušala sta eden drugega tolažiti, a bila sta oba tolažbe potrebna.

»Veš kaj, Pavle,« mu je dejala, »kadar bodo prišli drugič po-te, nič se ne brani, pa skrivati se tudi ni treba. Jaz bom sama šla v samostan in bom priorja prosila zate. Trdno upam, da me usliši. On je ves drug človek, kakor je bil prejšnji. Doma je nekje na Dolenjskem, baje v Novem mestu, meščanskega rodu, ne plemiškega. On ima srce bolj dostopno za prošnje malega človeka, kakor sinovi vitežkih rodbin.«

»Oh, Julčka, kako si ti zame skrbna.«

»Kako ne; brez tebe mi je življenje prazno.«

»Ampak v samostan ti ne svetujem da bi hodila. Ali nisi slišala, kaj se je že marsikateri zgodilo v prejšnjih časih?«

»Da, to je bilo prej, kar pa je tukaj za priorja Gabaoti, je čisto drugi red in disciplina v klostru.«

Malo potolažena sta se ta večer razšla.

(Dalje prihodnjik.)

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošne hranilnice št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzjavke »Kmeti dom«. Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročstvu ter zaslavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje
vloge na
knjižice **6%** brez od-
čistih povedi
Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2 in od 3.—4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

Najboljši in najtrpežnejši

ŠIVALNI STROJI so:

„GRITZER“
in „ADLER“
za dom, obrt in industrijo,
v raznih oprelih. - Istotam švicarski
pletalni stroji „DUBIED“.

Pisalni stroji „URANIA“.
Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Proda se lepo

posestvo

v vinorodnem kraju na
Dolenjskem. — Naslov
pove uprava Kmetijske-
ga lista pod št. 1000.

Gostilne,
trgovine,
posestva,

tudi v bližini mest;
nakup in najem po-
sreduje »Marstanc, Ma-
ribor, Koroška c. 10.

V večjem trgu na Do-
lenjskem se sprejme
kot učenec

krepak in pošten fant,
ki ima veselje do me-
sarske obrti. Pismene
ponudbe poslati na
upravnništvo Kmetijske-
ga lista.

Kovačnica

v prometnem kraju s
posestvom se kupi. Po-
nudbe z navedbo cene
na upravo Kmetijskega
lista.

Preselitveno KOMERCIJALNA BANKA D. D.
PODRUŽNICA LJUBLJANA
(Afilacija banke Čeho-Slovaški Legiji v Pragi)
se je preselila v novo urejene prostore
na Mestnem trgu 5.

Najboljšo

Thomasovo žlindro
„ZVEZDA“

po Din 143.— za 100 kg prodaja

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Kmetovalci,
gnojite s

Kalijevo soljo

na en hektar (1 $\frac{1}{2}$ orala) s sledečimi količinami 40% kalijeve soli: Na žitih in travnikih: 100—150 kg (50—75 kg na oral). Na krompirju, repl, pesl, detelji in koruzi: 200—300 kg (100—150 kg na oral). Na hmelju, vinogradu in sočivju: 250—350 kg (125—200 kg na oral).

Večjo tu navedeno količino rabite na hektar (oral) tedaj, če v istem letu niste zadostno gnojili s hlevskim gnojem. Vsakoletno gnojenje s 40% kalijevo soljo, superfosfatom in apnenim dušikom je edino sredstvo za doseg največjih pridelkov. Tako gnojenje imenujemo **popolno gnojenje**. — Že mešano gnojilo „Nitrofoskal Ruše“ je zelo priporočljivo.

Agrikulturno kemični urad Zagreb, Trg. N. br. 4/b

ki deluje po nalogu znanega nemškega „Kali-sindikata“, vam dá vedno brezplačno vsa potrebna pojasnila in brošure od vseh vrst umetnih gnojil.

Inventurna razprodaja čevljev po znatno znižani ceni

Moški čevlji, črni in rujavi, ameriške oblike Din 100.--
Moški čevlji, črni in rujavi, šimi oblika . . . Din 130.--
Ženski čevlji, nizki in visoki, od Din 40.- do Din 100.--
Fantovski in dekliški čevlji Din 60.--
Otroški čevlji, nizki od Din 10.- do Din 40.--
Nogometni čevlji, prikladni za delo, od Din 40.- do Din 50.--

Ne zamudite ugodne prilike pri nakupu obutve in obiščite naše prodajalne na

Dunajski c. 23 na dvorišču, Carl Pollak, d. d.